

Providing an Optimal Model of E-Citizen Education According to the Philosophical Foundations of Citizenship Education

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Yousef Razeghipour,
Seyed Ahmad Hashemi,
Mokhtar Ranjbar,
Abbas Qaltash

How to cite this article

Yousef Razeghipour, Seyed Ahmad Hashemi, Mokhtar Ranjbar, Abbas Qaltash, Providing an Optimal Model of E-Citizen Education According to the Philosophical Foundations of Citizenship Education, *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*. 2021;5(3):152-166.

1. PhD student in Philosophy of Education, Lamerd Branch, Islamic Azad University, Lamerd, Iran.
2. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Lamerd Branch, Islamic Azad University, Lamerd, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor of Management, Lamerd Branch, Islamic Azad University, Lamerd, Iran.
4. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: hmd_hashemi@yahoo.com

Article History

Received: 2021/08/02

Accepted: 2021/10/12

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to provide an optimal model of e-citizen education according to the philosophical foundations of citizenship education.

Materials and Methods: The present study is of qualitative type and its method is content analysis of analogy type. Data analysis is used that this particular approach is mainly due to the way of perceiving the subject of analysis (content)

Findings: In this study, by examining four different issues related to e-citizen education, including: goals, role and position of e-citizen education, indicators and criteria of e-citizen education, the views of thinkers and philosophers about e-citizen education and the role of fundamental change document In e-citizen education, by analyzing the content and using open, pivotal and selective coding, the relevant components were extracted and by putting together the extracted components, we designed a suitable model for e-citizen training, which we refer to in the research findings. .

Conclusion: Paying attention to e-development, e-government, e-city and e-citizen are important categories and require comprehensive efforts of governments, managers and citizens. The school as an educational environment has an essential role in educating e-citizens.

Keywords: Education, E-Citizen, E-City

ارائه الگوی مطلوب تربیت شهروند الکترونیک با توجه به مبانی فلسفی تربیت شهروندی

یوسف رازقی پور^۱

دانشجوی دکتری رشته فلسفه تعلیم و تربیت، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران.

سید احمد هاشمی^{۲*}

دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران (نویسنده مسئول).

مختار رنجبر^۳

استادیار گروه مدیریت، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران.

عباس قلاتاش^۴

دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

چکیده

هدف: هدف این پژوهش ارائه الگوی مطلوب تربیت شهروند الکترونیک با توجه به مبانی فلسفی تربیت شهروندی می باشد. **مواد و روش ها:** پژوهش حاضر از نوع کیفی و روش آن تحلیل محتوا از نوع قیاس می باشد. برای انجام این تحقیق از کتاب ها مقالات و منابع پژوهشی نوشته شده توسط پژوهشگران پیرامون شهروند الکترونیک و فناوری اطلاعات اعم از نوشتاری استفاده شده است. برای تحلیل محتوا از رویکردی خاص برای تحلیل داده ها استفاده می شود که این رویکرد خاص عمدتاً ناشی از نحوه تلقی از موضوع تحلیل (محتوا) می باشد

یافته ها: در این پژوهش با بررسی چهار موضوع مختلف و مربوط به تربیت شهروند الکترونیک شامل: اهداف، نقش و جایگاه تربیت شهروند الکترونیک، شاخص ها و معیار های تربیت شهروند الکترونیک، دیدگاه اندیشمندان و فلاسفه در باره تربیت شهروند الکترونیک و نقش سند تحول بنیادین در تربیت شهروند الکترونیک، به شیوه تحلیل محتوا و استفاده از کدگذاری باز، محوری و گزینشی مولفه های مرتبط استخراج گردید و از کنار هم گذاشتن مولفه های استخراج شده، الگویی مناسب جهت تربیت شهروند الکترونیک طراحی نمودیم که در قسمت یافته های پژوهش به آن الگو اشاره می نماییم.

نتیجه گیری: توجه به توسعه الکترونیک، دولت الکترونیک، شهر الکترونیک و شهروند الکترونیک مقول های مهم به شمار آمده و نیازمند تلاش همه جانبه دولتها، مدیران و شهروندان می باشد. مدرسه به عنوان یک محیط آموزشی نقش اساسی در تربیت شهروندان الکترونیک دارد.

کلمات کلیدی: تربیت، شهروند الکترونیک، شهر الکترونیک

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۲۰

* نویسنده مسئول: hmd_hashemi@yahoo.com

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول می باشد

مقدمه

شهروندان امروزی، نیازمند فراگیری و کسب اطلاعات در خصوص مهارت های شهروند الکترونیک می باشند، تا بتوانند از خدمات الکترونیک استفاده کرده و به عنوان یک شهروند الکترونیک تربیت یافته عمل نمایند. آشنایی با مبانی تربیت شهروند الکترونیک و بهره گیری از نظرات صاحب نظران، کارشناسان و متخصصان حوزه تربیت و فناوری می تواند به درک صحیح این موضوع کمک کند و به طبع آن نظام آموزشی نیز می تواند با شیوه های صحیح و اصولی تربیت شهروند الکترونیک را در تعلیم و تربیت راترسیم نماید. نقش متولیان امر تعلیم و تربیت در زمینه دغدغه ها و مشکلات استفاده از فناوری اطلاعات و فضای مجازی و تربیت شهروند الکترونیک بیش از پیش به نظر مهم و تعیین کننده به نظر می رسد و باید با ژرف نگری علمی و کاوشی حساب شده، به تبیین مبانی تربیت شهروند الکترونیک پرداخت و شیوه های صحیح و اصولی استفاده از آن را در تعلیم و تربیت برای سه گروه مخاطب والدین و خانواده ها، معلمان و دانش آموزان ترسیم نمود. رشد و توسعه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در جامعه و عجين شدن آن با زندگی اجتماعی مردم باعث تبدیل شدن جامعه به جامعه ای الکترونیک شده است. اما با وجود چنین ویژگی اگر به تعاریف گوناگون شهروندی توجه کنیم، مجموعه ای از عناصر مشترک را در آنها خواهیم یافت که برای تحلیل ویژگیها و همچنین شناخت بهتر هر کدام از تعاریف شهروندی لازم اند. امروزه تربیت شهروند الکترونیک یکی از موضوعات حیاتی برای نظام های آموزشی است. این امر بویژه در عصر اطلاعات و با توجه به ویژگی های جوامع امروزی از قبیل وجود دولت های بزرگ با تنوع جمعیتی بالا، قوانین و مقررات برآمده از روش زندگی و کشورداری مدرن، پیشرفت ابزارها و وسایل ارتباطی ملی و جهانی اهمیت بیشتری یافته است. شهروندان دیجیتال باید دانش و مهارت های گسترده ای داشته باشند، به اینترنت و فناوری دسترسی داشته باشند و مدارس باید دانش آموزان را برای اینکه به یک شهروند مجازی تبدیل شوند، هدایت کنند. این شهروندان باید از برخی ویژگیها از جمله درک مسائل انسانی، فرهنگی و اجتماعی مرتبط با فناوری برخوردار باشند و رفتارهای قانونی و اخلاقی، ایمن، منطقی و مسئولانه در فضای مجازی از خود نشان دهند. شهروندی الکترونیک، طیف وسیعی از رفتارها را با درجات مختلفی از خطر و عواقب منفی در بر می گیرد. فقدان آگاهی و عدم تبیین مبانی فلسفی آموزش شهروند الکترونیک می تواند مشکلات عمده ای برای دست اندرکاران مسائل تربیتی به همراه داشته باشد. اگر نظام آموزشی این مسائل را مورد توجه قرار ندهد، فرهنگ دنیای مجازی جهت گیریهای خاص خود را دنبال خواهد کرد و دانش آموزان را به هر سمتی که بخواهد هدایت می کند و امکان به کارگیری یک راه حل مؤثر را در آینده، دور از دسترس خواهد ساخت (۱). در این مقاله در پی آن هستیم تا با تبیین مبانی تربیت شهروندی و تربیت شهروند الکترونیک و با مطالعه مبانی نظری و فلسفی و بررسی دیدگاه های فلاسفه و اندیشمندان این حوزه به شاخص ها و معیارهای تربیت شهروندی و ترسیم الگویی مطلوب و مناسب

دست یابیم و چشم اندازی روشن جلوی پویندگان مسیر تعلیم و تربیت قرار دهیم.

مبانی تربیت شهروندی

میان تربیت شهروندی همچون یکی از ابعاد تربیت که معطوف به رشد استعداد های انسان در بعد اجتماعی بوده، از قدیم الایام تا به امروز مورد توجه فیلسوفان و اندیشمندان واقع شده است؛ اهمیت این ساحت به نحوی است که هرگونه غفلت از آن در امر تعلیم و تربیت ضمن اینکه نیل به غایات تربیتی را با مشکل مواجه می کند، زبانه های جبران ناپذیری را نیز برگستره جامعه وارد می نماید؛ زیرا رشد و توسعه جامعه مستلزم وجود شهروندان پرورش یافته است. رویکردهای شهروندی نیز ضمن اینکه دال بر وجود فلسفه های گوناگون بوده که مفهوم شهروندی را توصیف، تبیین، توجیه و تجویز نموده، دلالت هایی را نیز در امر تربیت شهروندی به همراه داشته است. از آنجاکه مبانی فلسفی در کنار مبانی علمی یکی از عوامل مهم در مفهوم بندی عناصر تعلیم و تربیت بوده و هرگونه تغییری در این مبانی سبب تغییر در نظریات و چشم انداز های تربیتی و در نتیجه تربیت شهروندی می شود از آن رو که یکی از الزامات اساسی در موفقیت تربیت شهروندی، وجود شفافیت لازم درباره مفهوم شهروندی و رویکردهای مربوط به آن و داشتن درک صحیحی از مبانی فلسفی هر کدام از این رویکردهاست.

شهر الکترونیک نیازمند شهروند الکترونیک است. در واقع این دو مفهوم لازم و ملزوم یکدیگر هستند. شهروند الکترونیک کسی است که از حداقل دانش لازم در رابطه با مفاهیم پایه فناوری اطلاعات و ارتباطات، توانایی ارتباط با اینترنت و وب جهان گستر، توانایی مبادله ی پیام های الکترونیکی از طریق فناوری پست الکترونیکی، توانایی کافی برای اطلاعات مورد نیاز با انجام جستجوهای مؤثر وب، توانایی مقابله با پیامدهای منفی و مخرب اینترنت، توانایی یافتن اطلاعات راجع به نحوه انجام کارهای مختلف از طریق اینترنت، توانایی تکمیل فرم های آنلاین اینترنتی و همین طور انجام کارهای روزانه از طریق اینترنت را داشته باشد (۲).

شهروند الکترونیک به طور عام به فردی گفته می شود که مهارت های زندگی در جامعه اطلاعاتی را فرا گرفته باشد و بتواند از مزایای این نوع زندگی استفاده کند. شهروند الکترونیک کسی است که از حداقل دانش لازم در رابطه با مفاهیم پایه فن آوری اطلاعات و ارتباطات، توانایی ارتباط با اینترنت و وب جهان گستر، توانایی مبادله پیام های الکترونیکی از طریق فن آوری پست الکترونیکی، توانایی کافی برای اطلاعات مورد نیاز با انجام جست و جوی مؤثر وب، توانایی مقابله با پیامدهای منفی و مخرب اینترنت، توانایی یافتن اطلاعات راجع به نحوه انجام کارهای مختلف از طریق اینترنت، توانایی تکمیل فرم های آنلاین اینترنتی و همین طور انجام کارهای روزانه از طریق اینترنت را داشته باشد (۳). موضوعی که باید به آن توجه ویژه شود تربیت شهروندی است که با وظایف خود به عنوان یک شهروند هوشمند

آشنا باشد تا بتواند به مسئولیت های خود به خوبی عمل نماید. شهر الکترونیک به عنوان یکی از مفاهیم نوظهور، حاصل توسعه فناوری اطاعات و ارتباطات و از نمود های پیشرفته آن در عرصه های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و بهترین بستر برای توسعه فناوری اطلاعات در جهان است که یکی از خاستگا های مدیران شهری و شهروندان در عرضه کردن و مورد استفاده قرار دادن خدمات شهری است و ایجاد شهر الکترونیک تأثیرات بسیار سودمندی را در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی برای اداره شهر و شهروندان به دنبال خواهد داشت (۳). شهر مکانی است که رضایت شهروندان را با برآوردن نیاز های آنها به بهترین نحو ممکن از طریق تنظیمات اجتماعی، توازن سازمانی کلان در جامعه و بخش کار تأمین می کند که جامعه را به سمت اهداف کنونی خود سوق می دهد. شهرها باید زنده و پویا باشند. از این رو، باید مراقب بود تا ریشه پایدار داشته باشند. به عبارت دیگر، برخی نظریه پردازان یادآور شده اند که شهرها می توانند با ساکنانشان صحبت کنند و به صورت کلامی با شهروندانشان مرتبط شوند (۴) با توجه به فناوریهای جدید که باعث پیچیده تر شدن زندگی اجتماعی می شود، برخی امور به آسانی حل شده و با استفاده از برخی جنبه های IT، نیازی برای مراجعه حضوری مردم به سازمانها به منظور انجام امور روزانه خود نیست. شهر الکترونیک می تواند بسیاری از مشکلات شهر واقعی مانند ترافیک، آلودگی هوا، فساد اداری، نابرابریهای اجتماعی و غیره را حل نماید (۵). دولت و شهر الکترونیک زمانی به اهداف خود نائل می گردند که شهروندان به عنوان مقاصد و دریافت کنندگان خدمات، توانایی و قابلیت جذب و استفاده از خدمات را داشته باشند. رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات، جهان را به سوی دنیای مجازی، دولت و شهر مجازی پیش می برد و این امر منجر به پدید آمدن شهروند مجازی نیز می گردد زمانی که سخن از شهر الکترونیک به میان می آید، منظور ارتباطات میان-عناصر، اعضا و شهروندان در شهر الکترونیک است (۶). در دنیای امروز که سرعت پیشرفت در عرصه علم به دقیقه و ثانیه رسیده است پیوستن به جهان الکترونیک و فناوری اطلاعات تنها راه ورود به این بزرگراه وسیع و پر تردد است. البته با وجود مسائل و مشکلات عدیده مربوط به آلودگی هوا، آلودگی های صوتی، ترافیک، اتلاف انرژی و اهمیت زمان، لزوم بستر سازی و اعمال دولت و خدمات الکترونیک بسیار مهم می نماید (۷).

مواد و روش ها

روش مورد استفاده در این تحقیق روش تحلیل محتوا است اطلاعات به روش کتابخانه ای و با استفاده از منابع الکترونیکی، داده های کتابخانه ای جمع آوری گردید و پس از کد گذاری و استفاده از روش کد گذاری باز، محوری و گزینشی و محدود کردن اهداف با روش تحلیل محتوا مولفه های الگو را بیرون کشیده شد. برای گرد آوری داده ها و اطلاعات از ابزار فیش های تحقیق که توسط محقق ساخته شده بود استفاده نمودیم و پس از جمع آوری داده ها از منابع معتبر مرتبط با موضوع آنها را کد گذاری کرده و کدهای تکراری

حوزه ی فناوری اطلاعات و شهروند الکترونیک و یا اصطلاحات موجود در متن یا مقاله (کدهای درونی) صاحب شناسنامه گردیدند.

کدگذاری داده ها

در این مرحله کدگذاری همراه با خلاصه نویسی ها صورت گرفت. در این گام کدهایی که اشتراک مفهومی داشتند در ذیل یک مقوله جای گرفتند. براساس مفاهیمی که در این گام حاصل گردید مقوله های اولیه شکل گرفتند. نتیجه این مرحله، خلاصه کردن انبوه اطلاعات کسب شده از اسناد به درون مفاهیم و دسته بندی هایی است که در این سوالات مشابه هستند. کدگذاری، موضوعات و مفاهیم را مشخص نمود. کدگذاری باز و مقوله پردازی داده در جهت شناسایی معیارها و زیرمعیارهای تبیین طراحی الگوی تربیت شهروند الکترونیک گرفت. در این بخش اطلاعات حاصل از تحلیل محتوای انجام گرفته در زمینه پژوهش که شامل ۷۰ مفهوم بود استخراج شد.

به منظور دستیابی به مدل مفهومی تبیین مبانی فلسفی شهروند الکترونیک و تدوین الگوی مطلوب از روش تحلیل مضمونی استفاده شده است

را حذف کرده و از کدهای استخراج شده مولفه ها را بیرون کشیده و الگو را مشخص نمودیم .

برای پاسخ به سئوالات پژوهش با توجه به اهداف تحلیل محتوای کیفی فنون موجود در جهان در زمینه ی تربیت شهروند الکترونیک از نوع تحلیل محتوای کیفی، نظام مقوله بندی قیاسی، مورد توجه قرار گرفت. با توجه به نظام مقوله بندی قیاسی، مطالب موجود در فنون و کتابهای صاحب نظران حوزه فناوری اطلاعات و شهروند الکترونیک مورد تحلیل قرار گرفت. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در پژوهش هایی چون پژوهش حاضر را تحت عنوان کدگذاری موضوعی مورد بحث قرار داده است. این پژوهش نیز در بخش کیفی از کدگذاری موضوعی بهره برده است که به سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی شناخته می شود. داده ها و پدیده ها از طریق کدگذاری باز در قالب مفاهیم در می آید. به عبارت دیگر عبارت ها بر اساس واحدهای معنایی دسته بندی می شود تا تبلیغات و مفاهیم (کدها) به آن ضمیمه گردد. در گام های بعدی کدهای بدست آمده بر اساس پدیده های کشف شده در داده ها مناظر با پرسشهای تحقیق، دسته بندی گردید. این گروه از کدها نیز دیگر بار به کدهای دیگر مرتبط گشت که انتزاعی تر از کدهای پیشین بود و شبکه ی مضامین را ایجاد نمود. کدها با توجه به ادبیات

جدول ۱. دسته بندی تفصیلی فرآیند پژوهش تحلیل محتوا به منظور دستیابی به مدل مفهومی

جستجو در بانک های اطلاعاتی با کلیدواژه های اصلی	جست و جو، گردآوری مطالب
-مطالعه کتب و مقالات و استخراج مطالب	
اشباع و پالایش مطالب بانظر متخصصین	
کد گذاری توصیفی و یافتن مضامین پایه	کد گذاری کدگذاری
کدگذاری تفسیری و یافتن مضامین سازمان دهنده و محوری	
یافتن مضمون فراگیر و ترسیم شبکه مضمونی	
انتخاب مضامین محوری و تم های اصلی	انتخاب مضامین محوری و تم های اصلی انتخاب
طراحی مدل مفهومی ساختن	
ساختن مدل مفهومی بانظر متخصصین	

توصیفی یا باز کدگذاری محوری تفسیر معنای خوشه ها در ارتباط با سؤال پژوهش و حوزه ی مطالعاتی کدگذاری تفسیری مرحله سوم: شناسایی مضامین فراگیر و ایجاد شبکه مضامین یکپارچه سازی از طریق مضامین فراگیر

مرحله چهارم: ایجاد نموداری برای نشان دادن روابط بین سطوح کدگذاری در تحلیل و طراحی و تدوین مدل اعتبارسنجی و تدوین گزارش

مرحله پنجم: تلخیص مدل بالگوییان مختصرآن، نوشتن گزارش علمی و تخصصی از تحلیل ها مرحله پایان ثبت اندیشه ها و تفسیر خوب از داده ها نوشتن یادداشت تحلیلی

به منظور دستیابی به هدف پژوهش « تبیین مبانی تربیت شهروندی و ارائه الگوی مطلوب تربیت شهروند الکترونیک » از روش تحلیل

انتخاب نمونه تئوریک های تحقیق:

با انتخاب و مراجعه به منابع دست اول ، وجستجو در پایگاههای اینترنتی مختلف scopus magiran, springer, Sid, Tebyan, sciencedirect, Noormags مقالات و نشریات همه اطلاعات مرتبط به حوزه تربیت شهروند الکترونیک و سایر سازه های مربوطه جمع آوری شد.

مسیر فرایند روش شناسی پژوهش:

مرحله اول: شناسایی متون و مطالب مرتبط منبع شناسی مرتبط با موضوع آماده سازی گردآوری داده ها انتخاب نمونه تئوریک تدوین پرسشهای پژوهش کد گذاری انتخابی کدگذاری محوری کدگذاری باز کدگذاری داده ها در سه مرحله

مرحله دوم: شناسایی گزاره های مرتبط با موضوع و یادداشت گذاری کنار آنها، کدگذاری توصیفی تعریف کدهای اولیه با توجه به شرح گزاره کدگذاری باز با استفاده از خوشه بندی کدهای

- محتوا به شیوه مرسوم استفاده شد. هشت مرحله کلباکر^۱ (۲۰۰۵)
- برای تحلیل داده‌ها استفاده شد که عبارتند از:
۱. کلیه واحدهای مفهومی متون منتخب استخراج شد؛
 ۲. کلیه زیر مفاهیم مفاهیم اصلی استخراج شد؛
 ۳. کلیه مفاهیم در قالب طبقات و سپس کدها شکل گرفتند؛
 ۴. به منظور بررسی همسانی کدبندی‌ها و مقوله‌بندی‌ها با نظریه سازگاری، مفاهیم مستخرج توسط استاد راهنما پیش بررسی شد؛
۵. کدبندی‌ها برای کلیه متون موجود انجام شد؛
 ۶. اعتبار و پایایی کدبندی توسط کلیه اعضای تیم پژوهشی به جز دانشجو انجام شد (استاد راهنما و استاد مشاور)؛
 ۷. نتیجه گیری بر اساس کدبندی و مقوله‌بندی‌ها؛
 ۸. ارائه نتایج در قالب مدل مفهومی آموزش شهروند الکترونیک. جدول ۲ نتایج حاصل از این هشت مرحله را نشان می‌دهد.

جدول ۲. تحلیل محتوای متون مربوط به شیوه مرسوم

ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
			امروزه دانش‌آموزان زمان زیادی را در فضای مجازی سپری می‌کنند.	۵
			وقتی در دوره دیجیتال کودکان رشد می‌کنند لازم است تا با معیارهای مناسب و مسولانه زندگی الکترونیکی آشنا شوند.	۷
			اینترنت نه تنها فضایی برای رشد مصنوعی را فراهم کرده بلکه این رشد در فضای اینترنت رخ می‌دهد.	۶
	فلسفه آموزش شهروند		اینترنت رسانه انتقال مسائل اجتماعی، سیاسی، خانوادگی و اقتصادی شده است.	۱۲
۱	الکترونیکی (چرایی ضرورت آموزش شهروندی دیجیتال)	نفوذ اینترنت در زندگی	پژوهش‌های خانواده می‌تواند با کشف واقعیت قوانین حاکم بر خانواده را کشف کند	۱۱
			نفوذ اینترنت در زندگی روز به روز در حال گسترده شدن است	۱۰
			دسترسی به اینترنت برای همه اعضا یکسان نیست.	۶
			قدرت اینترنت در شکل‌دهی ارتباطات و حفظ ارتباطات روز به روز بیشتر می‌شود.	۱۹
			فن‌آوری در آموزش، شغل یابی، استخدام، مهارت-های شغلی مثل شرکت در جلسات اینترنتی یکی از ضرورت‌های حفظ شغل است.	۱۵
ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
	فلسفه آموزش شهروند الکترونیکی (چرایی ضرورت آموزش شهروندی دیجیتال)	ضرورت یادگیری مادام‌العمر شدن	مهارت‌های استفاده از اینترنت یکی از راه‌های استفاده مهم موفقیت دانش‌آموزان است.	۱۲
۱	آموزش شهروندی (دیجیتال)		آموزش مهارت‌های شهروندی فراگیر را به دانش، مهارت‌ها و منابعی مجهز میکند که یادگیرنده مادام‌العمر باشد	۱۷
ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
	فلسفه آموزش شهروند	ضرورت کاربرد	دانش‌آموزان باید بیاموزند که مسؤلانه از اینترنت استفاده کنند.	۱۸
۱	الکترونیکی (چرایی ضرورت آموزش شهروندی دیجیتال)	مسؤلانه اینترنت	دانش‌آموزان با توجه به گستردگی استفاده از اینترنت باید اصل محرمانگی را برای خودشان و دیگران رعایت نمایند.	۶

¹ kohlbacher

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
			امروزه دستیابی به اطلاعات، فرهنگنامه‌ها، دایره المعارف‌ها و سایر منابع اطلاعاتی با کلیک کردن چند دکمه امکان پذیر شده است.	۳
	فلسفه آموزش شهروند	دسترسی آسان به اطلاعات از طریق اینترنت	امروزه دستیابی به اطلاعات بیش از هر دوره‌ای آسان شده است.	۱۹
۱	الکترونیکی (چربی) ضرورت آموزش شهروندی (دیجیتال)		دانش‌آموزان با چالش غربال و فهم انبوه اطلاعاتی هستند که با آن روبه‌رو می‌شوند.	۲۱
			با توجه به دسترسی آسان به اینترنت باید دانش‌آموزان نه تنها برای منافع دسترسی از آن استفاده کنند بلکه باید بتوانند از این اطلاعات به طور موثر بهره ببرند	14

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
			یکی از دغدغه‌های مهم معلمان، خانواده‌ها و نوجوانان کلاه برداری‌های اینترنتی است که همزمان با کاربرد آن ممکن است برای دانش‌آموز رخ دهد یا او را با آن درگیر کند.	۱۶
			کلاهبرداری‌های الکترونیکی ضرورت آموزش برقراری ارتباط مسئولانه و مبتنی بر آداب و معاشرت را برای دانش‌آموز برجسته می‌سازد	۱۱
	فلسفه آموزش شهروند	پیشگیری از کلاه- برداری‌های سایبری	لازم است دانش‌آموزان ضرورت برقراری ارتباط محترمانه را با یکدیگر در فضای الکترونیک را بیاموزند.	۱۰
۱	الکترونیکی (چربی) ضرورت آموزش شهروندی (دیجیتال)		تنظیم قوانین روشن برای کاربرد اینترنت	۹
			دانش‌آموزان باید با فهرستی از قوانین لازم برای استفاده از فضای اینترنت مکرر رویه رو شده و در خصوص آن آموزش ببینند و از آن استفاده نمایند.	
			دانش‌آموزان باید تحرکات اینترنتی را که با آن مواجه شده‌اند و باعث ناراحتی آنان شده است را گزارش کنند.	۵
			رفتارهای صحیح و اخلاقی برای دانش‌آموزان شبیه سازی شود.	۷
			به دانش‌آموزان آموزش‌هایی داده شود که بتوانند رفتارهای اخلاقی در فضای مجازی را حفظ کنند.	۱۲

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
			آموزش حفظ امنیت بر خط یکی از حوزه‌های آموزشی مهم در زمینه شهروندی دیجیتال است.	۱۶
	فلسفه آموزش شهروند	حفظ امنیت بر خط	دانش‌آموزانی که حفظ امنیت برخط را بیاموزند احتمال اینکه قربانی کلاهبرداری-های الکترونیکی شوند کاهش می‌یابد.	۱۳
۱	الکترونیکی (چربی) ضرورت آموزش شهروندی (دیجیتال)		دانش‌آموزان باید بیاموزند که چگونه با استفاده از وب سایت‌های مناسب از خودشان و هویت‌شان مراقبت کنند	۱۳
			دانش‌آموزان باید بیاموزند که چگونه از اطلاعات فردی خودشان در زندگی الکترونیکی محافظت کنند.	۱۲

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
------	-------------	----------------	--------------	------------------

۱۱	امروزه دسترسی به اطلاعات و استفاده از منافع آن با میزان مسئولیت پذیری در فضای الکترونیکی هماهنگ نیست		
۶	دانش‌آموزان باید روش عاقلانه بهره‌گیری عاقلانه از قدرت حاصل از فن آوری اطلاعات را بیاموزند چرا که اینکار به آن‌ها کمک می‌کند تا به موفقیت بلندمدت دست یابند.	فلسفه آموزش شهروند	
۱۶	در آموزش روزمره معلمان باید به دانش‌آموزان در خصوص هکرها، ویروسها و انواع سرقت‌ها در فضای الکترونیکی بیاموزند.	مسئولیت الکترونیکی	۱
۱۸	دانش‌آموزان باید در خصوص سرقت علمی و عواقب آن بیاموزند	ضرورت آموزش شهروندی (دیجیتال)	
۱۱	مرتبا باید برای دانش‌آموزان وضع قوانین روشن و عواقب استفاده نامناسب از اینترنت را بیاموزند		

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
			فن آوری اعتیادآور است و می‌تواند برای سلامت دانش‌آموز خطرناک باشد.	۹
		ضرورت حفظ سلامت	مستندات زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد کاربرد نابه‌جای اینترنت به سلامت روان و جسم دانش‌آموز لطمه وارد می‌کند	۶
	فلسفه آموزش شهروند	هیجانی و عمومی	دانش‌آموزان معتاد به فن آوری اطلاعات از موضوعاتی همچون استرس بالا، مشکلات تغذیه، مشکلات سلامت جسم و استخوان بندی رنج می‌برند.	۸
۱	الکترونیکی (چرایی ضرورت آموزش شهروندی دیجیتال)	دانش‌آموزان در دنیای دیجیتال	فلسفه تعلیم و تربیت بر حفظ سلامت روانی و جسمانی دانش‌آموز تاکید دارد.	۱۰
			دانش‌آموز باید بیاموزد که سلامت جسمانی و روانی بسیار مهم است	۱۲
			دانش‌آموزان باید از مزایا و خطرات برخط بودن بیش از اندازه را بشناسند	۱۳
			دانش‌آموزان را تشویق کنید تا زمان برخط بودن را محدود کنند و اوقاتی را به ورزش، تغذیه مناسب و سر حال شدن اختصاص دهند.	۱۰

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
۲	مفهوم شهروند الکترونیک	کاربرد اینترنت برای زندگی روزمره	شهروند الکترونیک شهروندی است که برای مشارکت در جامعه، سیاست و دولت از فناوری اطلاعات استفاده می‌کند.	۱۱
			یکی از مهارت‌های نرم در قرن ۲۱ شهروندی الکترونیک است.	۱۲

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
۲	مفهوم شهروند الکترونیک	استفاده از ابزارهای دیجیتال	شهروندی الکترونیک به کاربرد مسئولانه فن آوری توسط کسانی اشاره دارد که از کامپیوتر، اینترنت و ابزارهای دیجیتال برای مشارکت در سطوح مختلف استفاده می‌کنند.	۱۱
		دیجیتال	شهروندی الکترونیک به ویژگی افرادی اشاره می‌کند که به طور منظم و موثر از اینترنت استفاده می‌کنند.	۱۳

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
۲	مفهوم شهروند الکترونیک	فن آوری در ابعاد مختلف اجتماعی	شهروند الکترونیک به کسی اشاره دارد که از فن آوری اطلاعات برای مشارکت در جامعه، سیاست، اقتصاد و امور اجتماعی بهره می برد.	۱۹
			شهروند الکترونیک به کسی اشاره دارد که از دانش و مهارت های لازم برای کاربرد موثر فن آوری برخوردار است و می تواند با استفاده از فن آوری با دیگران ارتباط برقرار کند، در جامعه شرکت کند، محتوای دیجیتال تولید کند و از محتوای دیجیتال استفاده نماید.	۲۱
۲	مفهوم شهروند الکترونیک	مسئولانه و موثر از اینترنت	شهروند الکترونیک کسی است که به طور منظم و موثر از اینترنت استفاده می کند.	۱۴
			شهروند الکترونیک مسئول سواد الکترونیک، آداب معاشرت دیجیتال و امنیت الکترونیک را در بر می گیرد.	۷
۳	ویژگی شهروند الکترونیک	آداب معاشرت در اینترنت	آداب معاشرت در اینترنت به شیوه های صحیح و مناسب برقراری ارتباط با دیگران در دنیای مجازی اشاره دارد.	۸
			آداب معاشرت در اینترنت کاملاً شبیه برقراری ارتباط در دنیای واقعی است و لازم است تا کاربران این آداب را رعایت کنند.	۱۰
			کاربران اینترنت باید از به اشتراک گذاشت تصاویر خصوصی و موضوعات نامناسب پرهیز کنند	۱۲
			کاربران باید منابع مطالب مورد استفاده شان گزارش کنند	۱۱
			آیین نگارش و گرامر در دنیای دیجیتال نیز باید رعایت شود	۷
۲	از گفتگوهای طولانی پرهیز شود	۲		
۳	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	شهروند الکترونیک باید تفکر انتقادی داشته باشد یعنی اطلاعات دیجیتالی را زیر سوال ببرد و اطلاعات معتبر را از غیر معتبر تمییز دهد	۸
			توانایی برقراری ارتباط و همکاری با دیگران را داشته باشد	۹
			استفاده از ابزارهای دیجیتال برای تهیه محتوای دیجیتال را بداند	۱۱
			استفاده از ابزارهای دیجیتال برای تولید، به کارگیری و به اشتراک گذاشتن محتوای دیجیتال را انجام دهد	۱۰

ردیف	مفاهیم اصلی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز	تعداد تکرار کدها
۳	ویژگی شهروند الکترونیک	اطلاع از قوانین فضای مجازی	شهروند الکترونیک با سه قانون اصلی در دنیای الکترونیک آشنا است	۹
			احترام قائل شدن برای خود و دیگران یکی از اصول اخلاقی شرکت در دنیای دیجیتال است	۱۲
			زمانی که از مواد تولید شده توسط دیگران استفاده شود باید منبع آن گزارش شود	۱۰
			افراد باید به شیوه منبع دهی در اینترنت آشنا باشند	۸
۳	ویژگی شهروند الکترونیک	امنیت در دنیای دیجیتال	با تنظیم مرزها و محدودیت‌های مناسب افراد باید از اعتیادشان به دنیای دیجیتال خودداری کنند.	۷
			افراد به خصوص کودکان و نوجوانان باید بدانند ضمن اینکه فضای مجازی دارای مزایایی است اما خطراتی نیز آنها را تهدید می‌کند	۶
			کودکان و نوجوانان باید بدانند که هرگز نباید آدرس و شماره تلفن خود را در اینترنت به اشتراک بگذارند	۶
			هیچگاه نباید بدون مراقبین خود با کسی که در اینترنت آشنا شده‌اند قرار واقعی بگذارند	۱۲
۱۶	ایمنی اینترنتی به معنای احتیاطها و اقدام‌هایی است که برای حفظ ایمنی کاربران بخصوص کودکان و نوجوانان در محیط اینترنت در برابر مخاطراتی که کاربران، اطلاعات و سامانه هایشان را تهدید می‌کند باید اتخاذ شود. چارچوب این تدابیر در قوانین و مقررات هر کشور معین می‌شود و بخش دولتی، عمومی و خصوصی ملزم به رعایت آن هستند.	چنانچه کسی برای آنان ایجاد مزاحمت کرد سریعاً اطلاع بدهند	۶	
		علائم خطر را در فضای مجازی بشناسند مانند کسی که اصرار دارد آدرس آنان را بداند	۲	
		کاربران بخصوص کودکان و نوجوانان در محیط اینترنت در برابر مخاطراتی که کاربران، اطلاعات و سامانه هایشان را تهدید می‌کند باید اتخاذ شود. چارچوب این تدابیر در قوانین و مقررات هر کشور معین می‌شود و بخش دولتی، عمومی و خصوصی ملزم به رعایت آن هستند.	۱۶	
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	آموزش همدلی	از آنجا که ارتباطات در اینترنت بیش از هر چیز دیگر مبتنی بر گفتار است بنابراین افراد باید بتوانند دنیای دیگران را درک کنند.	۱
			معلمان علاوه بر آموزش همدلی باید آن را به طور عملی نیز آموزش دهند.	۱
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	آموزش چگونگی کار با اینترنت	معلمان ضمن آموزش اینکه اینترنت مجموعه‌ای است از ارتباطات در هم تنیده ابزارهای دیجیتال باید به کمک استفاده از ماژول‌ها به آنان بیاموزند که چگونه با این ابزارها کار کنند.	۶

ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	درک کاربر از اینترنت	دانش آموزان باید بدانند که اکثر وب سایتی که آنان به آن‌ها سرکشی می‌کنند قدرت ردیابی کاربر را دارند	۷
۵			اکثر کشورها قوانینی مبنی بر منع ردیابی زیر ۱۸ سال دارند	
ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	تمرین سواد رسانه‌ای	فراگیران باید نحوه حفظ امنیت‌شان را در فضای مجازی بیاموزند.	۶
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	تمرین سواد رسانه‌ای	یکی از مفاهیم مهمی که باید به دانش آموزان آموزش داده شود سواد رسانه‌ای است	۲۳
۱۳			دانش آموزان باید با دو گروه شهروندان الکترونیک خوب و بد آشنا شوند	
۴			سواد رسانه‌ای تفکر انتقادی، مراقبت از خود، پیشگیری از کلاهبرداری سایبری و اخلاق اینترنت را در بر می‌گیرد	
ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	آشنا شدن با کلیک بیت‌ها	کلیک بیت عبارت است از هرگونه متن، سرتیتر یا فیلمی که فرد یا سازمان برای معرفی خودش در اینترنت استفاده می‌کند	۶
ردیف	مفاهیم اصلی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز	تعداد تکرار کدها
۴	آموزش مهارتهای شهروندی الکترونیک	شناخت اخبار جعلی	اخبار جعلی به اخباری اشاره دارد که به طور عمدی دچار انحراف و از واقعیت دور شده است و دانش آموز باید بتواند	۳

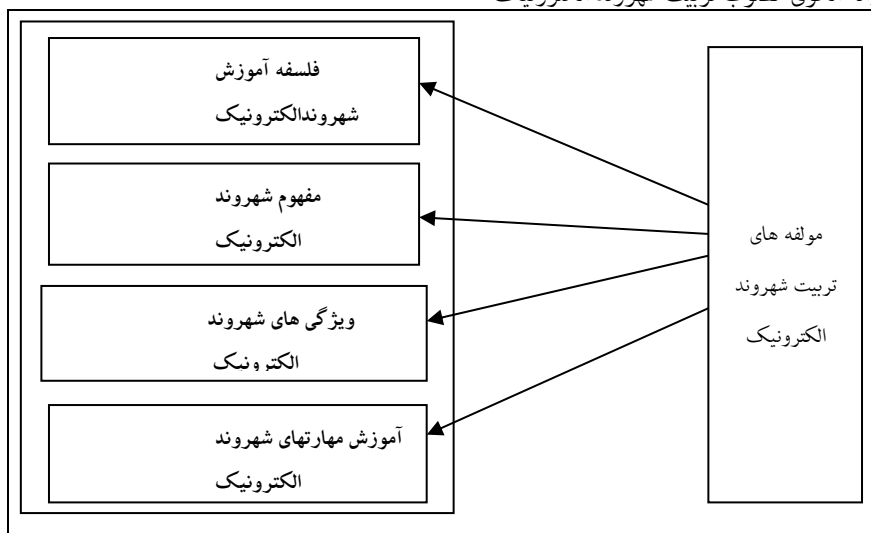
همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود کلیه محتوای مورد بررسی در چهار مفهوم کلی فلسفه آموزش شهروند الکترونیک، مفهوم شهروند الکترونیک، ویژگی‌های شهروند الکترونیک و آموزش مهارت‌های شهروندی خلاصه می‌شود. مفهوم فلسفه آموزش شهروند الکترونیک به ده زیر طبقه‌ی نفوذ اینترنت در زندگی، ضرورت یادگیری مادام العمر شدن، ضرورت کاربرد مسئولانه اینترنت، دسترسی آسان به اطلاعات از طریق اینترنت، پیشگیری از کلاهبرداری سایبری، حفظ امنیت برخط و مسئولیت الکترونیکی تقسیم می‌گردد؛ مفهوم شهروند الکترونیک شامل چهار طبقه کاربرد اینترنت در زندگی روزمره، استفاده از ابزارهای دیجیتال، استفاده از اینترنت در ابعاد مختلف اجتماعی و کاربرد مسئولانه و موثر از اینترنت می‌شود، مفهوم بعدی ویژگی‌های

شهروند الکترونیک بود که شامل چهار طبقه بود (آداب معاشرت در اینترنت، سواد رسانه‌ای، اطلاع از قوانین فضای مجازی و امنیت در دنیای دیجیتال می‌شود و مفهوم نهایی آموزش مهارت‌های شهروندی الکترونیک که شامل شش خرده مفهوم بود: آموزش همدلی، آموزش چگونگی کار با اینترنت، آموزش درخصوص ابزارها و منابع درگیر در اینترنت، درک کاربر، تمرین سواد رسانه-ای، آشنا شدن با کلیک بیت و شناخت اخبار جعلی.

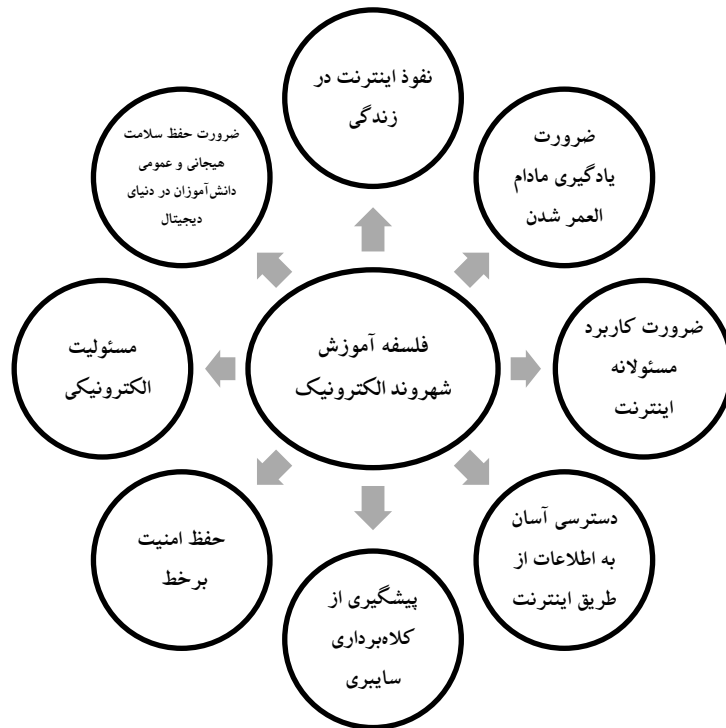
جمع آوری مقولات حوزه پژوهش ضمن جمع آوری داده‌ها به نوعی به چستی، چرایی و چگونگی تربیت شهروند الکترونیک از دید صاحب نظران دست‌یابی صورت گرفت. نویسندگان و صاحب نظران هرکدام به برخی از

با توجه به مبانی فلسفی تربیت شهروندی، اشتراکات مفهومی هر کدام از این مفاهیم در مقولات جای گرفتند و در تحلیل نهایی مفاهیم اولیه، با کسب آگاهی کافی از این که تم های مختلف کدام ها هستند، چگونگی تناسب آنها با یکدیگر و کل برنامه، تلاش گردید یک نقشه رضایت بخش از تم ها ترسیم گردد، در این مرحله، تم هایی را که برای تحلیل ارائه کرده، تعریف شدند و مورد بازبینی مجدد قرار گرفتند، سپس داده ها داخل آنها را تحلیل شدند. به وسیله تعریف و بازبینی کردن، ماهیت آن چیزی که یک تم در مورد آن بحث میکند، مشخص شد و تعیین شد که هر تم کدام جنبه از اطلاعات را در خود جای داده است. در ذیل تم ها به طور مختصر و جامع ارائه می شود و در نهایت با توجه به جدا کردن اشتراک موجود تم ها و تحلیل آنها الگو تنظیم گردید. پس از مشخص نمودن مولفه های تربیت شهروند الکترونیک و بررسی هر یک از این مولفه ها با توجه به هدف پژوهش مبنی بر تبیین مدل مفهومی شهروند الکترونیک به ارائه الگوی مطلوب شهروند الکترونیک را ترسیم نموده ایم که در ادامه به آنها اشاره می نمایم.

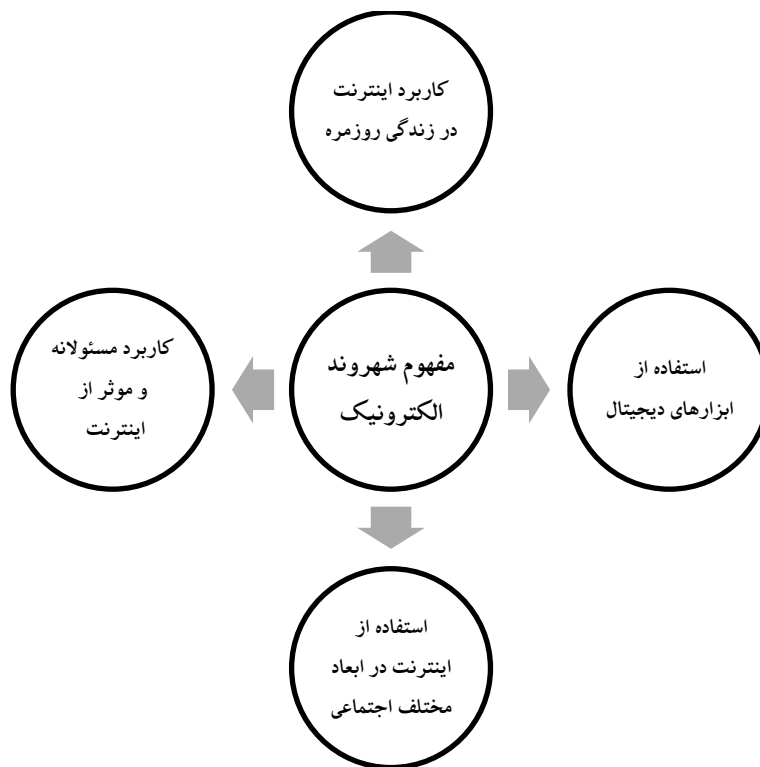
ویژگی ها بسیار محدود اشاره داشته اند. انواع مقولات تربیت شهروند الکترونیک از دیدگاه برخی صاحب نظران و نویسندگان حوزه علوم تربیتی و فناوری اطلاعات از نظر اهداف، چرایی و چگونگی پیامدها و معیار و ملاکهای شهروند الکترونیک دسته بندی شد. به خاطر اختصار از کل گزارش خودداری گردید. در گام بعدی تلاش گردید مقوله های مشابه و مقارن که در جداول ارائه شده است در تم های اصلی جای گیرند بر اساس اشتراک مفهومی که مقولات با یکدیگر داشتند، تم ها، به شکل مفاهیم انتزاعی تری استخراج شدند. پس از تهیه و تنظیم جدول مفاهیم و مقولات اولیه به عنوان گام نخست تحلیل کیفی اطلاعات حاصل از تحلیل محتوای، برای تکمیل این فرآیند، مفاهیم حاصله در سطح بالاتر و تجربیدی تر جهت دستیابی به تم های اصلی، گروه بندی شدند. پس از مقایسه مقولات گروه بندی شده، مقولات مرتبط با یکدیگر در یک مضمون کلی دسته بندی شدند و بر اساس عناوین موجود در نظریه های مرتبط با مفاهیم برخاسته از ادبیات تحقیق، عناوین کلی برای این مضمون ها در نظر گرفته شد. با توجه به هدف کلی پژوهش، در راستای طراحی و ارائه الگوی مطلوب تربیت شهروند الکترونیک

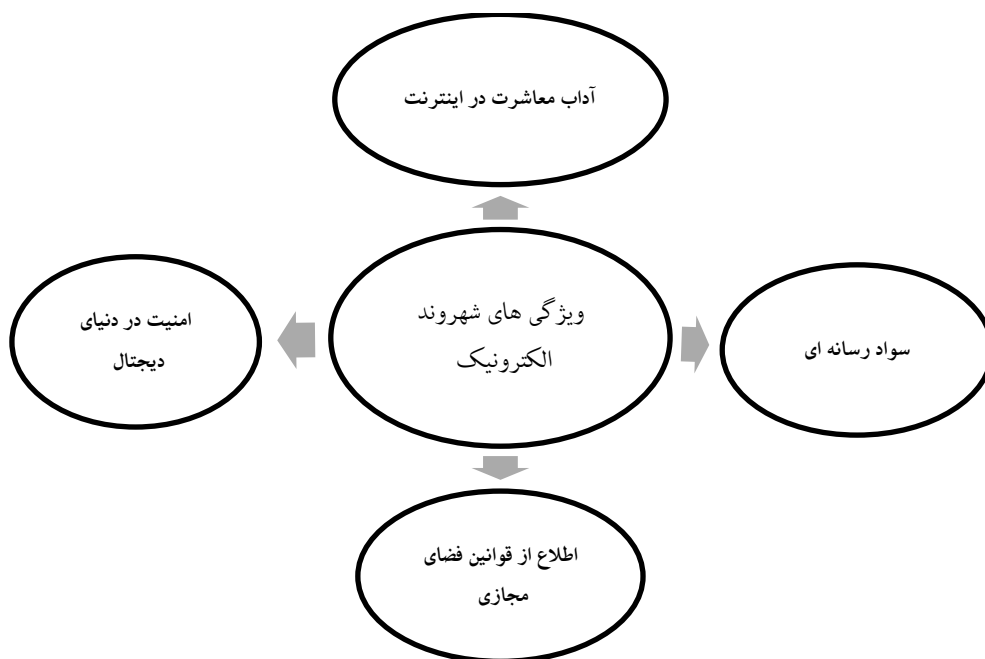
شکل ۱. مدل مفهومی مولفه های تربیت شهروند الکترونیک

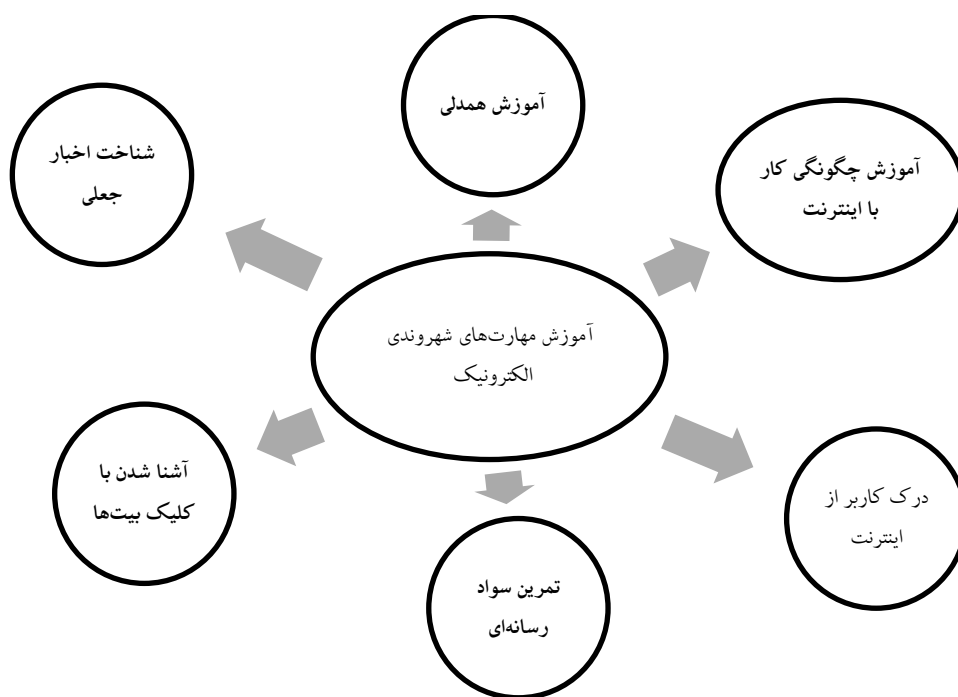
شکل ۲. مدل مفهومی فلسفه آموزش شهروند الکترونیک

شکل ۳. مدل مفهومی مفهوم شهروند الکترونیک

شکل ۴. مدل مفهومی ویژگی های شهروند الکترونیک

شکل ۵. مدل مفهومی آموزش مهارت های شهروندی الکترونیک

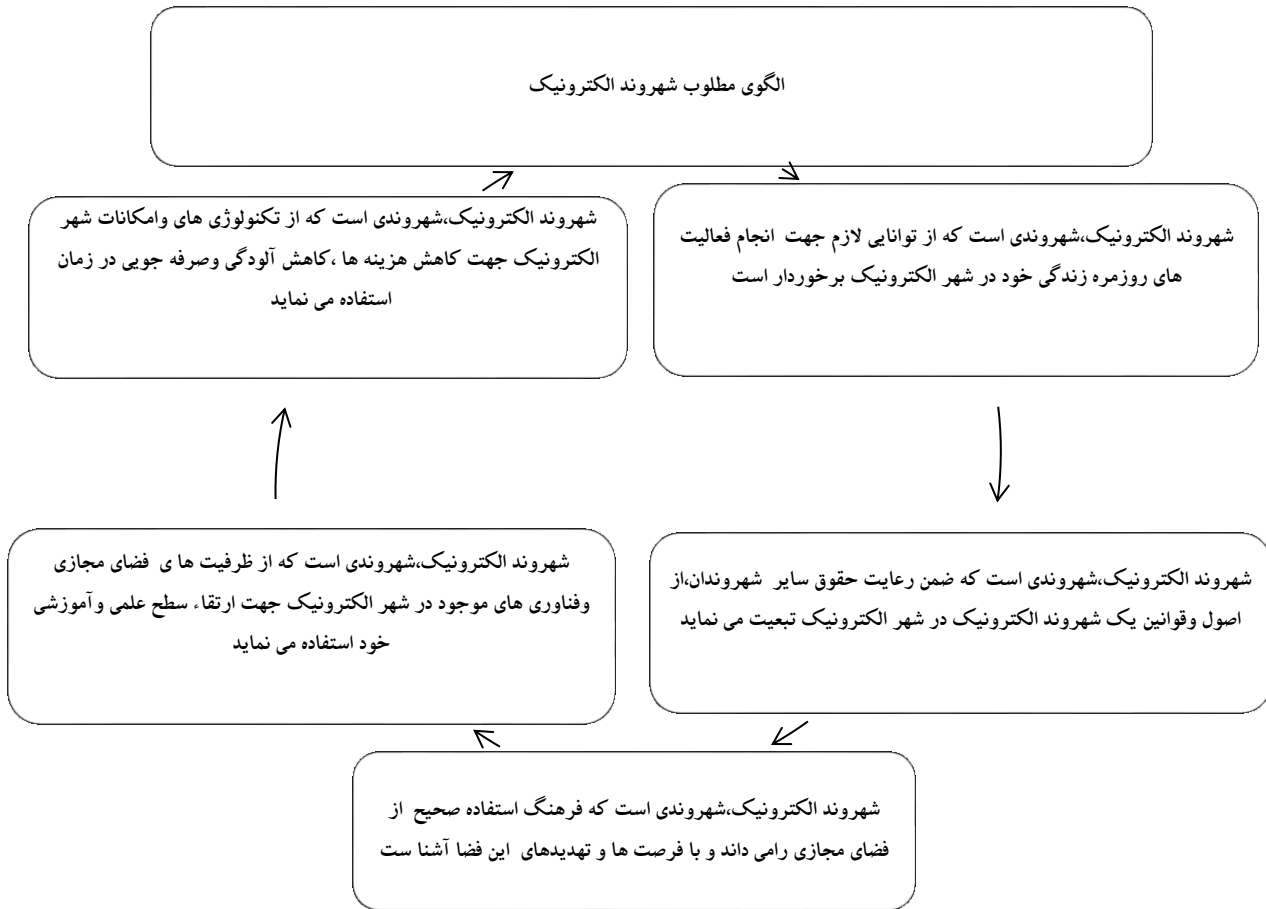
- ۱- شهروند الکترونیک، شهروندی است که از توانایی لازم جهت انجام فعالیت های روزمره زندگی خود در شهر الکترونیک برخوردار است
- ۲- شهروند الکترونیک، شهروندی است که از تکنولوژی های وامکانات شهر الکترونیک جهت کاهش هزینه ها، کاهش آلودگی و صرفه جویی در زمان استفاده می نماید
- ۳- شهروند الکترونیک، شهروندی است که ضمن رعایت حقوق سایر شهروندان، از اصول و قوانین یک شهروند الکترونیک در شهر الکترونیک تبعیت می نماید

با بررسی هر یک از ۴ موضوع مختلف به شیوه تحلیل محتوا و استفاده از کد گذاری باز، محوری و گزینشی پس از بررسی های مختلف مورد بررسی قرار گرفت و مولفه های فوق استخراج گردید. و در پایان از کنار هم گذاشتن این مولفه ها الگو زیر در زمینه تربیت شهروند الکترونیک طراحی نمودیم.

الگوی مطلوب شهروند الکترونیک :

۵- شهروند الکترونیک، شهروندی است که فرهنگ استفاده صحیح از فضای مجازی را می داند و با فرصت ها و تهدیدهای این فضا آشنا ست

۴- شهروند الکترونیک، شهروندی است که از ظرفیت های فضای مجازی و فناوری های موجود در شهر الکترونیک جهت ارتقاء سطح علمی و آموزشی خود استفاده می نماید

نتیجه گیری

با توجه به پیچیدگی های و تغییرات عمده در جهان امروز و تحولات پرشتاب ناشی از رشد و پیشرفت فناوری، در عرصه های مختلف، شهروندی از شکل سنتی خود خارج شده و نیاز به ارائه تعریف جدیدی از مفهوم شهروندی تحت عنوان شهروند الکترونیک کاملاً محسوس است. بدیهی است بقا و کیفیت زندگی شهروندان در عصر جهانی شدن مستلزم توانمند شدن شهروندان برای دست یابی به یک سبک زندگی سالم در قرن بیست و یکم و رویارویی با بحران ها و چالش های پیش روی آنها است. شهروندان امروزی، نیازمند فراگیری و کسب اطلاعات در خصوص مهارت های شهروند الکترونیک می باشند، تا بتوانند از خدمات الکترونیکی استفاده کرده و به عنوان یک شهروند الکترونیک تربیت یافته عمل نمایند. ارائه الگوی مطلوب تربیت شهروند الکترونیک می تواند به درک صحیح این موضوع کمک کند، همچنین فقدان آگاهی و عدم تبیین مبانی فلسفی آموزش شهروند الکترونیک می تواند مشکلات عمده ای برای دست اندرکاران مسائل تربیتی به همراه داشته باشد. با توجه به پیچیدگی فناوری های قرن اخیر در فضای مجازی باید توجه به توسعه اجتماعی و توانمندی به کارگیری این فناوری ها نیز مورد توجه متخصصان باشد و بر روی آمادگی الکترونیکی شهروندان کار

شود. از این رو توجه به توسعه الکترونیک، دولت الکترونیک، شهر الکترونیک و شهروند الکترونیک مقول های مهم به شمار آمده و نیازمند تلاش همه جانبه دولتها، مدیران و شهروندان می باشد. مدرسه به عنوان یک محیط آموزشی نقش اساسی در تربیت شهروندان الکترونیک دارد. در راستای تربیت شهروند الکترونیک و تحقق هدف مورد نظر، راهکارهایی تدوین شده است که عبارتند از:

۱. توجه به مهارتهای مهم و مؤثر متناسب با فرهنگ، مذهب و شرایط اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه در محتوای آموزش فناوری؛
۲. توجه به توسعه مهارتهای سطح بالا نظیر تفکر انتقادی، حل مسئله، خردورزی در دانش آموزان به منظور تلاش برای یادگیری مادام العمر؛
۳. توجه به حس کنجکاوی دانش آموزان برای ایجاد انگیزه در بکارگیری فناوری؛
۴. پرورش خلاقیت دانش آموزان برای تولید فناوری نوین در آموزش؛
۵. توجه به گسترش مهارتهای دانش آموزان در ابعاد گوناگون فناوری؛

References

1. Ribble, M. (2008). Passport to digital citizenship. *Learning & leading with technology*, 36(4), 14-17.
2. Mir Rangi, Hadi, Rezaei, Zahra (2017) *Information Technology and Decision Making of Public Relations Managers*, Fourth Electronic Public Relations Conference,
3. Zarabi et al. (2017) *Spatial Analysis and Prioritization of Iranian Provinces for Planning and Development of Information and Communication*, *Journal of Geography and Planning*, No. 12
4. Ghaedi, Yahya, (2006) *Educating the Future Citizen*, *Scientific-Research Quarterly of Educational Innovations: Special Issue of Innovation in Education*
5. Fathi, Kouros, Zahbiun, Shahla (2009) *Electronic Citizen*, *Journal, Efficient Schools*
6. Hashemi et al., (2016) *Sustainable Educational Development with a Look at Smart Schools*, *Sibt Nabi Publications, Qom*
7. Hashemi, Seyed Ahmad, Hazrati, Abbas (2014) *Smart Schools*, *Fars Azad University Press*

۶. توانمندسازی معلمان در آموزش فناوری از طریق برگزاری برنامه ها و کارگاههای ضمن خدمت.

پیشنهادها:

بر اساس یافته های پژوهش حاضر در راستای تبیین الگوی مطلوب تربیت شهروند الکترونیک و استفاده بهینه از فناوری اطاعات و ارتباطات، فراهم ساختن زیرساختها، فرهنگ سازی و تربیت شهروندانی الکترونیک پیشنهادهایی را به شرح زیر میتوان ارائه نمود:

۱- مطالعه و بررسی دیدگاههای تربیتی کارشناسان حوزه تعلیم و تربیت و فناوری در زمینه تربیت شهروند الکترونیک و استفاده از آنها

۲- استفاده از دانش و تجارب شهرهای الکترونیک در کشورهای پیشرفته به روشی آگاهانه و تطبیق دادن آن با شهرهای الکترونیک ایران و استفاده از نظرات کارشناسی در بهبود روند اجرایی شدن درست الکترونیکی شدن سایر شهرها

۳- حمایت از تحقیقات و پژوهش هایی که در زمینه تربیت شهروند الکترونیک انجام می شود،

۴- معرفی و شناساندن ماهیت، فعالیتها و کارکردهای درگاه الکترونیکی به شهروندان با همکاری شهرداری و صدا و سیما -ارتقای سطح آگاهی شهروندان از ماهیت و روشهای مختلف و موجود مشارکت به خصوص مشارکت الکترونیکی از طریق برگزاری کلاسهای توجیهی و همگانی،

۵- آموزش سواد مجازی به شهروندان و در نظر گرفتن امتیازات برای تشویق شهروندان به شهروند الکترونیکی،

۶- تولید برنامه های آموزشی برای توجیه مردم و مسئولان به منظور تبلیغ و آگاهی نسبت به مزیت های شهر الکترونیک،

۷- اجرایی نمودن راهکارهای سند تحول بنیادین در برنامه درسی مدارس در حوزه تربیت شهروند الکترونیکی